Załącznik Nr 3
do Zarządzenia Nr 46.2018
Dyrektora Częstochowskiego
Centrum Świadczeń
z dnia 14.05.2018 r.

ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALENIE WYNIKU FINANSOWEGO W CENTRUM ŚWIADCZEŃ W CZĘSTOCHOWIE

§ 1.
Ustalenia ogólne

1. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w następujący sposób:
   1) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne - według cen nabycia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
   2) środki trwałe w budowie - w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
   3) rzeczowe składniki aktywów obrotowych - według cen nabycia nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy;
   4) należności i udzielone pożyczki - w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności;
   5) zobowiązania - w kwocie wymagającej zapłaty;
   6) aktywa pieniężne – w wartości nominalnej, łącznie z zarachowanymi odsetkami;
   7) rezerwy - w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości;
   8) kapitały (fundusze) własne oraz pozostałe aktywa i pasywa - w wartości nominalnej.
2. Cena nabycia środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obejmuje ogół kosztów poniesionych przez **Centrum** za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania. Cenę tą zwiększa nie podlegający odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatek akcyzowy powiększone o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, opusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów, a w szczególności przyjętego nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny - jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu.
3. Za cenę (wartość) sprzedaży netto składnika aktywów przyjmuje się możliwą do uzyskania na dzień bilansowy cenę jego sprzedaży, bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, pomniejszoną o rabaty, opusty i inne podobne zmniejszenia oraz koszty związane z przystosowaniem składnika aktywów do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży, a powiększoną o należną dotację przedmiotową. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny sprzedaży netto danego składnika aktywów, należy w inny sposób określić jego wartość godziwą na dzień bilansowy.
4. Za wartość godziwą przyjmuje się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanymi ze sobą stronami.
5. Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku – do ustalonej w inny sposób wartości godziwej. Źródłem informacji mogą być np. katalogi, cenniki, oferty producentów, dystrybutorów przedmiotowych składników majątkowych.

§ 2.
Wycena środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

1. Środki trwałe (z wyjątkiem gruntów) wycenia się w ciągu roku obrotowego:
   1) zakupione środki trwałe w cenie nabycia, która obejmuje:
      a) cenę zakupu należną sprzedającemu pomniejszoną o ewentualne rabaty, opusty, inne zmniejszenia,
      b) cło, inne opłaty związane z nabyciem, np. notarialne,

c) koszty transportu, załadunku, wyładunku,
d) koszty przystosowania, montażu, prób i innych czynności poprzedzających oddanie obiektu do używania, w tym montażu instalacji,
e) obciążający zakup podatek VAT, w części nie podlegającej odliczeniu lub zwrotowi;

2) środki trwałe przyjęte po zakończeniu robót inwestycyjnych – w wartości wszystkich poniesionych na dany obiekt kosztów bezpośrednich i pośrednich, poniesionych przed jego przyjęciem do używania w stanie kompletnym;
3) środki trwałe ujawnione w wyniku inwentaryzacji – w wartości wynikającej z posiadanych dokumentów, a gdy ich brak – na podstawie szacunków dokonanych przez Komisję Inwentaryzacyjną, w oparciu o opinię Zespołu powołanego przez **Dyrektora Centrum** spośród pracowników **Centrum**, uwzględniając ich aktualną wartość rynkową i ewentualne dotychczasowe zużycie;
4) środki trwałe otrzymane od Skarbu Państwa lub Gminy Miasto Częstochowa, otrzymane na podstawie decyzji właściwego organu są wyceniane w wartości określonej w tej decyzji;
5) środki trwałe otrzymane w formie darowizny – w wartości ustalonej na poziomie aktualnych cen nabycia (rynkowych), chyba że umowa darowizny określa tę wartość w niższej wysokości;
6) środki trwałe w budowie wycenia się w wysokości ogółu poniesionych kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Wartość środków trwałych w budowie obejmuje nie podlegający odliczeniu podatek od towarów i usług, zwiększają ją ujemne różnice kursowe oraz odsetki od kredytów w okresie budowy środka trwałego, zaś zmniejszają dodatnie różnice kursowe.

2. Wartości niematerialne i prawne wycenia się na dzień bilansowy wg wartości początkowej, którą stanowi cena nabycia obejmująca cenę zakupu należną sprzedającemu pomniejszoną o ewentualne rabaty, opusty i inne zmniejszenia, powiększoną o obciążający zakup podatek VAT, w części nie podlegającej odliczeniu lub zwrotowi oraz pomniejszonej o dokonane odpisy amortyzacyjne i umorzeniowe.
3. Grunty wykazuje się w wartości księgowej brutto, tj. w cenie nabycia lub według wartości określonej w decyzji właściwego organu w dniu przyjęcia do ewidencji środków trwałych.
4. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, dla których wartość początkowa w dniu przyjęcia do używania jest wyższa niż 3 500 zł umarza się oraz amortyzuje przy zastosowaniu stawek określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych jednorazowo za okres całego roku w grudniu.
5. Nowo przyjęte środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne umarza się oraz amortyzuje, począwszy od następnego miesiąca po miesiącu w którym przyjęto je do używania.
6. W **Centrum** stosuje się umarzanie i amortyzację liniową – równomiernie rozłożone, jednakowe w ciągu całego okresu eksploatacji. Podstawą ustalenia wysokości umorzenia i amortyzacji jest zawsze wartość początkowa środka trwałego. Jeżeli wartość ta rośnie w wyniku ulepszenia, to umorzenie i amortyzacja jest ustalane od tej zwiększonej wartości, jeżeli natomiast maleje, np. w wyniku częściowej likwidacji lub odłączenia części peryferyjnej, to umorzenie i amortyzacja jest liczone od zmniejszonej wartości początkowej.
7. Podstawę dokonywania odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych stanowi aktualny plan amortyzacji sporządzany na pierwszy dzień każdego roku obrotowego, określający stawki i kwoty rocznych odpisów poszczególnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.
8. Wartości niematerialne i prawne amortyzuje się i umarza przy uwzględnieniu minimalnych długości okresów amortyzacji określanych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych.
9. Wartość początkowa środków trwałych oraz dotychczasowe umorzenie mogą podlegać aktualizacji na podstawie odrębnych przepisów, a wyniki aktualizacji są odnoszone na fundusz.
10. Nie umarza się gruntów.
11. Umarza się jednorazowo i w całości zalicza w koszty w momencie przyjęcia do eksploatacji, takie składniki majątkowe jak:
    1) książki;
    2) odzież i umundurowanie;
    3) meble i dywany;
    4) inwentarz żywy;
    5) pozostałe środki trwałe oraz pozostałe wartości niematerialne i prawne o wartości nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych tj. dla których wartość początkowa w dniu przyjęcia do używania jest mniejsza lub równa kwocie **3 499,99 zł**.

12. Nabyta aktualizacja lub modyfikacja oprogramowania przeprowadzona przez osoby trzecie niezwiązana z udzieleniem nowej licencji ani przeniesieniem praw autorskich zaliczana jest bezpośrednio w koszty.
13. Modyfikacja oprogramowania, która wiąże się z udzieleniem nowej licencji lub przeniesieniem praw autorskich, stanowi samodzielny tytuł wartości niematerialnych i prawnych.

§ 3.

Wycena rzeczowych składników majątku obrotowego

1. Rzeczowe składniki aktywów obrotowych, zapasy rzeczowych składników majątku obrotowego (materiały) ujmuje się w księgach rachunkowych w ciągu roku wg cen zakupu. Koszty związane z zakupem materiałów są odnoszone w koszty określone rodzajowo (np. koszty załadunku, wyładunku, ubezpieczenia, transportu).
2. Na dzień bilansowy ceny zakupu rzeczowych składników aktywów obrotowych nie mogą być wyższe od ceny sprzedaży netto składników.
3. Stan materiałów, których wartość została odpisana w momencie zakupu bezpośrednio w koszty, a które nie zostały zużyte w trakcie roku obrotowego, ustala się w drodze spisu z natury tych składników i wycenia według cen zakupu - nie wyższych jednak od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy. Do wyceny tego zapasu wykorzystuje się zazwyczaj ceny z ostatnich faktur.
4. Pełną wartością zakupionych materiałów – paliwa, materiałów biurowych, środków czystości – obciąża się od razu właściwe koszty, rezygnując z ewidencji na koncie 310 „Materiały". W przypadku, gdy część z nich nie zostanie zużyta do końca roku obrotowego, to te pozostałe ilości materiałów obejmuje się spisem z natury i po wycenie odpowiednio (w cenie zakupu lub cenach sprzedaży na dzień bilansowy) ujmuje się ich wartość na koncie 310 „Materiały" zmniejszając równocześnie odpowiednie koszty. Za zużyte materiały uznaje się materiały zakupione i przekazane do poszczególnych komórek organizacyjnych **Centrum** na podstawie złożonych zapotrzebowań. W następnym roku nie później niż pod datą ostatniego dnia roku odnosi się je odpowiednio w koszty.
5. Materiały wycenia się według cen rzeczywistych wynikających z faktury zakupu danego składnika majątku obrotowego powiększonych o obciążający zakup podatek VAT, w części nie podlegającej odliczeniu lub zwrotowi:
   1) materiały wydane z magazynu uznaje się za zużyte w momencie wydania;
   2) rozchód materiałów z magazynu wycenia się po cenach tych składników majątku, które zostały nabyte najwcześniej;
   3) gospodarką magazynową obejmuje się artykuły żywnościowe, natomiast nie obejmuje się materiałów biurowych, środków czystości oraz środków przeznaczonych na usuwanie klęsk żywiołowych. Ich wartością obciąża się koszty bezpośrednio po zakupie;
   4) w zakresie gospodarki zapasami materiałowymi, artykułów żywnościowych prowadzi się ewidencję analityczną:
      a) wartościową i ilościowo-wartościową w Zespole ds. Księgowych **Centrum**;
      b) ilościową w magazynie przez pracownika materialnie odpowiedzialnego za stan magazynu.
6. Najpóźniej na dzień bilansowy należy dokonać okresowego przeglądu posiadanych składników rzeczowego majątku obrotowego pod kątem wystąpienia przesłanek utraty wartości, do których zaliczyć można:
   1) utratę przydatności do wykorzystania w **Centrum**;
   2) utrata parametrów użytkowych związana np. z upływem terminu przydatności, zniszczeniem starzeniem.

§ 4.

Wycena pozostałych aktywów i pasywów

1. Krajowe środki pieniężne na rachunkach bankowych na dzień bilansowy wycenia się w wartości nominalnej, łącznie z zarachowanymi odsetkami.
2. Należności na dzień powstania ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości nominalnej.
3. Nie rzadziej niż na dzień bilansowy należności wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności, z tym, że odsetki ujmuje się w księgach w terminie zapłaty nie później niż na koniec każdego kwartału.
4. Zobowiązania na dzień powstania ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości nominalnej.
5. Nie rzadziej niż na dzień bilansowy zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, z tym, że odsetki ujmuje się w księgach w terminie zapłaty nie później niż na koniec każdego kwartału.

6. Rezerwy tworzy się na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności z tytułu skutków toczącego się postępowania sądowego.
7. Rezerwy te zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.
8. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, zmniejsza rezerwę.
9. Niewykorzystane rezerwy, wobec zmniejszenia lub ustania ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, zwiększają na dzień, na który okazały się zbędne, odpowiednio pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe.
10. Rezerwy na zobowiązania wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości.
11. Nie tworzy się rezerw na należności z tytułu dochodów i wydatków budżetowych i środków funduszy specjalnego przeznaczenia.
12. Wartość należności aktualizuje się zgodnie z ustawą o rachunkowości uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do:
    1) należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości – do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym;
    2) należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – w pełnej wysokości należności;
    3) należności kwestionowanych przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna – do wysokości niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności;
    4) należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego – w wysokości tych kwot, do czasu ich otrzymania lub odpisania;
    5) należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców – w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności.
13. Odpisy aktualizujące dokonywane są na podstawie dokumentów potwierdzających nieściągalność należności na bieżąco nie później jednak niż na koniec roku:
    1) odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych;
    2) należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość;
    3) należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne, od których nie dokonano odpisów aktualizujących ich wartość lub dokonano odpisów w niepełnej wysokości, zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych;
    4) odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących funduszu tworzonego na podstawie ustaw obciążają fundusz;
    5) odpisy aktualizujące należności sporządza się na podstawie zawiadomienia o nieściągalności należności na bieżąco, ale nie później niż na koniec roku;
    6) odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, a w przypadku braku zapłaty nie później niż na koniec każdego kwartału;
    7) kwota odpisów aktualizujących zmniejsza wykazywane w bilansie należności.
14. W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość aktywów, w tym również odpisu z tytułu trwałej utraty wartości, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość danego składnika aktywów i podlega zaliczeniu odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych.
15. Wycena aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych:
    1) w ciągu roku obrotowego operacje sprzedaży i kupna walut oraz operacje zapłaty należności lub zobowiązań wycenia się po faktycznym kursie kupna lub sprzedaży banku, z którego korzysta Urząd Miasta;
    2) w przypadku zapłaty należności i zobowiązań, a także pozostałych operacji, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie faktycznego kursu kupna lub sprzedaży stosuje się średni kurs

ogłoszony przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego dzień zaistniałej operacji gospodarczej;
3) na dzień bilansowy – wyrażone w walutach obcych aktywa oraz pasywa wycenia się po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP;
4) należności i zobowiązania oraz inne składniki aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych wycenia się nie później niż na koniec kwartału, według zasad obowiązujących na dzień bilansowy.

14. Fundusze oraz pozostałe aktywa i pasywa wycenia się według wartości nominalnej.
15. Fundusz **Centrum** ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na:
    1) fundusz obrotowy;
    2) fundusz środków trwałych;
    3) fundusz wartości niematerialnych i prawnych;
    4) fundusz inwestycyjny;
    5) grunty.
16. Przeniesienie z kont 222 i 223 zrealizowanych dochodów i wydatków budżetowych na konto 800/fundusz obrotowy dokonuje się raz w roku na podstawie rocznych sprawozdań budżetowych.

§ 5.
Ustalenie wyniku finansowego

1. Wynik finansowy **Centrum** jako jednostki budżetowej ustalany jest zgodnie z wariantem porównawczym rachunku zysków i strat na koncie 860 „Wynik finansowy".
2. Na wynik finansowy netto zgodnie z rachunkiem zysków i strat składa się:
    1) wynik ze sprzedaży;
    2) wynik z działalności operacyjnej;
    3) wynik z działalności gospodarczej,
3. Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić:
    1) zmniejszenia wartości użytkowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
    2) wyłącznie niewątpliwe przychody z tytułu dochodów budżetowych, przychody finansowe i pozostałe przychody w operacyjne;
    3) wszystkie poniesione koszty, koszty operacji finansowych oraz pozostałe koszty operacyjne.
4. Zdarzenia te należy uwzględnić także wtedy, gdy zostaną one ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych.
5. Błędy popełnione w poprzednich latach obrotowych, zawarte w zatwierdzonych sprawozdaniach finansowych, wykryte w bieżącym roku obrotowym lub po jego zakończeniu, a przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za ten rok, należy skorygować w księgach rachunkowych bieżącego roku obrotowego.
6. Jeżeli po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego **Centrum** otrzymał informacje o zdarzeniach, które mają istotny wpływ na stan aktywów i pasywów oraz wynik finansowy albo stwierdził błędne zapisy w księgach rachunkowych, powodujące takie skutki, wówczas powinna dokonać korekty w księgach rachunkowych roku obrotowego, w którym informacje te otrzymała lub stwierdziła błędne zapisy księgowe. Korekty popełnionego błędu ujmuje się w funduszu jednostki i wykazuje jako zysk (stratę) lat ubiegłych, a informacje o dokonanej korekcie należy przedstawić w zestawieniu zmian w funduszu jednostki.
7. Księgowe ujęcie korekty uzależnione jest od istotności popełnionego błędu. Przy ocenie istotności konieczne jest przy tym łączne rozpatrywanie skutków wszystkich wykrytych błędów, ponieważ łącznie mogą spowodować istotne zniekształcenie rocznego sprawozdania finansowego, nawet jeśli każdy z nich z osobna może być nieistotny.
8. W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej, finansowej oraz wyniku finansowego **Centrum** jako kwoty istotne traktuje się te kwoty, które łącznie przekraczają 0,1% sumy bilansowej za poprzedni okres sprawozdawczy w przypadku wielkości bilansowych lub te kwoty, które łącznie przekraczają 0,1% wyniku finansowego brutto w przypadku wielkości wynikowych.
9. Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi.
10. Na koniec roku salda kont: 800 „Fundusz jednostki" i 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy" wykazywane są w bilansie po stronie pasywów. Saldo konta 860 podlega

przeksięgowaniu pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego na konto 800 w księgach nowego roku.